

ԱՐԱՔՍԻ ԱՐՏԱՍՈՒՔԸ

Նվեր Գևորգ Քանանյանին

Մայր Արաքսի փերով
Քայլամուրր գրնում եմ,
Հին-հին դարուց հիշատակ
Ալյաց մեջը պըտրում եմ:

Բայց նոքա միշտ հեղհեղուկ,
Պըզտոր ջրով եզերքին
Դարիվ-դարիվ խփելով
Փախում էին լալագին:

— «Արա՛քս, ինչո՞ւ ձկանց հետ
Պար չես բռնում մանկական,
Դու դեռ ծովը չի հասած
Սըգավոր ես ինձ նըման:

Ինչո՞ւ արցունք ցայտում են
Քո սեզ, հըպարտ աչերից,
Ինչո՞ւ արագ փախում ես
Այդ հարազատ փերից:

Մի՛ պըզտորիլ հատակըդ,
Հանդարտ հոսե խայտալով,
Մանկութունը բու կարձ է,
Շուտ կը հասնիս դեպի ծով:

Վարդի թըփեր թող բըսնին
Քու հյուրընկալ փի մոտ,
Սոխակները նոցա մեջ
Երգեն մինչև առավոտ:

Մըշտադալար ուռիներ,
Սառ ծոցի մեջ քու ջրրին
Ճկուն սատրն ու տերև
Թող թաց անեն տապ օրին:

Ափերիդ մոտ երգելու
Հովիվք թող գան համարձակ,
Գառն ու ույր քու վրճիտ
Ջուրը մըտնին միշտ արձակ»:

Մեջքը ուռցուց Արաքսը,
Փրփուր հանեց իր տակից,
Ամպի նման գոռալով
էսպես խոսեց հատակից.

— Խիզա՛խ, անմի՛տ պատանի,
Նիրհրա ինչո՞ւ դարեոր
Վրդովում ես, նորոգում
Իմ ցավերը բյուրավոր:

Սիրելիի մահից ետ
Ե՞րբ ես տեսել, որ այրին
Ոտքից գըլուխ պըճնվի
Իր զարդերով թանկագին:

Որի՞ համար զարդարվիմ,
Որի՞ աչքը հրապուրեմ,
Շատերն ինձ են ատելի,
Շատերին ես օտար եմ...

Իմ ազգակից գիծ Քուռը,
Թեև այրի ինձ նման,
Ստրկորեն կրում է
Գայթակղիչի կուռ շղթան:

Բայց նա ինձ չէ օրինակ,
Ծն հայ, հայիս կճանչնամ,

Օտար փեռա շուգեյով,
Ես միշտ այրի կմնամ:

Կար ժամանակ, որ ես էլ՝
Շըքեղազարդ հարսի պես
Հազար ու բյւր պրչլանքով,
Փախչում էի ամերես:

Հատակս պարզ ու վճիտ,
Կոհակներըս ոլորուն,
Լուսաբերը միևնչե այգ
Ջրիս միջին էր լողուն:

Ի՞նչըս մնաց էն օրից,
Ո՞ր շըրամոտ գեղերըս,
Ո՞րք իմ շեն քաղաքից,
Ո՞ր բերկրալի տեղերըս:

Տուրքը ջրքի ամեն օր
Իր սուրբ ծոցին Արարատ
Մայրախընտմ ինձ սնունդ
Պարգևում է լիտատ:

Բայց ես այս սուրբ ջրերով
Սուրբ Ակոբի աղբյուրին
Պիտի ցողեմ արտորա՞յքն
Իմ ատելի օտարին:

Մինչ իմ որդեք, — ո՞վ գիտե —
Մարավ, նոթի, անտերունչ
Օտար աշխար հաժնամ են
Թույլ ոտքերով կիսաշունչ...

Հեռու՛, հեռու՛ քըշեցին
Բնիկ ազգըն իմ հայկյան,
Նորա տեղը ինձ տվին
Ազգ անկրոն, մոլեկան:

Դոցա՞հ համար գարդարիմ
Իմ հյուրընկալ ափերը,
Եվ կամ դոցա՞հ հրապուրեմ
Ճըպոտտ, պըլշած աշերը:

Քանի որ իմ գավակունք
Այսպես կու մընան պանդուխտ,—
Ինձ միշտ արզվոր կը տեսնեք,
Այս է անխաբ իմ սուրբ ուխտ...»:

Էլ չի խոսեց Արաքսը,
Հորձանք տվեց ահագին,
Օղակ-օղակ օձի պես
Առաջ սողաց մոլեգին: